

Örökerdő-gazdálkodás Buják térségében

A folyamatos erdőborítás biztosítása gyakorlati fogásainak elsajátításában fényigényes fafajok esetében erdész-közösségünk jelenleg az útkeresés fázisában van. A téma iránt érdeklődő, illetve gyakorló szakemberek számára örömdetes minden olyan esemény, amelyen az örökerdő-gazdálkodásra nyitott és hasonló érdeklődésű szakemberek saját munkájuk bemutatásán és az azt követő eszmecserejében részt vehet. Ilyen rendezvényt szervezett az OEE Erdőművelési Szakosztálya és a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. Bujáki Erdészete 2017. június 27-én.

Az előzetes egyeztetéseknek megfelelően a rendezvényen részt vevő közel ötven fő Bér község főterén találkozott, majd rövid autózás után a Bér 8 erdőtag volt az első állomásunk.

Urbán Pál, az OEE Erdőművelési Szakosztályának elnöke köszöntötte a résztvevőket, és bemutatta a házigazdákat. Szalay László, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója rövid köszöntőjében beszélt az erdőgazdaság felépítéséről, múltjáról, és ismertette a nap programját.

Csór Attila erdészeti igazgató ismertetőjében beszélt az erdő múltjáról. A 20. század elején Pappenheim Siegfriedné Károlyi Erzsébet volt a terület meghatározó földbirtokosa. Az ő idejében épült a Sasbérci kilátó, amely németor-

szági mintára egy müncheni építész terve alapján készült. Bujákon élt és alkotott évtizedekig Glatz Oszkár, az impresszionista festő.

Az erdészet a Kelet-Cserhátban található, területe mintegy 4200 ha, ennek a felét cseres állományok, harmadát tölgyes állományok teszik ki, a maradék területen 6% arányban jelen van az akác, emellett rendelkeznek fenyő- és egyéb keménylombos állományokkal is. A tengerszint feletti magasság elmarad a szomszédos hegységek átlagától, 250–450 m magasság a jellemző.

A megfigyelhető medencehatás miatt a csapadék mennyisége elmarad a térségétől. A talajviszonyok kialakulásában jelentős szerepet játszik a löszborítás, a kiemelkedő csúcsokon, helyi nevükön „sasbércen” jellemző a vulkanikus andezit hatására kialakult talaj.

Hagyományainktól eltérve, az erdőgazdálkodásban szokásos „vetés-aratás” elvet elengedve és a Möller-féle örökerdőelveket alkalmazva az erdőkezelés a következő leegyszerűsített lépések alapján történik:

1. Közelítő nyomok létesítése 40–70 méterenként
2. Javafák kijelölése: hektáronként 40–80 db
3. A javafák megsegítését célzó jelöléssel alkalmanként és javafánként 1-2 db fa kitermelése a kiválasztott fa környezetéből, 5 éves visszatérési idővel

Természetesen az út egyelőre járatlan, az erdőrendezési kérdésektől a fakitermelés gyakorlati kivitelezéséig sok alapkérdést szükséges még tisztázni, és gyakorlati problémákat kell megoldani.

Szi-Benedek József termelési igazgató, korábbi bujáki erdészeti igazgató beszélt az áttérés időszakának nehézségeiről. Ezután ismertette a Bér 8 erdőtagban végzett munkát.

A Mulató-hegy délnyugati oldalát alapvetően idős cseres állományok borítják. Az erdőrészetek szálalóvágással való kezelését az erdészet kérte. Az egyenletes bontás után kialakult újulatgócokra léket nyitottak.

Az elmúlt években a lékekben található újulatsoportok szépen fejlődtek, képük a klasszikus piramisformát vette fel, ennek következtében lehetővé vált a lékek bővítése. A jelenlegi kép a 2017. évi tavaszi fakitermelés után alakult ki. Utólag talán megjegyezhető, hogy az utolsó jelölést végző kollégánk, látva az állomány alatti újulat számát és minőségét, a kívánatosnál nagyobb eréllyel nyúlt az anyaállományba. Ez kettős érzést ébreszthet: egyrészt mutatja a kezelés helyes irányát, hiszen jó újulatviszonyokkal találkozhatunk, másrészt az állomány további részének lazítása nem tud megvalósulni az itt kitermelt fatömeg miatt. Az érdeklődés élénk volt, a házigazdáknak számos kérdésre kellett választ adniuk.

A csapat ezután a Nagy-hegyre, a Béri andezitömlés- és kőtár-bemutatóhelyre érkezett, ahol Horváth Barnabás, az Ipoly Erdő Zrt. Nyugat-Cserháti Erdészeti erdészetvezetője tartotta meg ismertetőjét.

Először a kőtárban található kőzettípusok keletkezéséről és megjelenéséről beszélt. Ezután átmentünk a ritka-

ságszámba menő hatszög keresztmetszetű kőorgonákhoz, amelyek megszilárdult andezit lávaömlések. Ez a jelenség bazalt tanúhegyek formájában ismert, azonban andezitömlés igen kevés van a világon. A másik látványosság a kötengermaradvány. A természetlen, kisebb-nagyobb sziklákból álló kötenger ma is mozog, a felületén látható mohabevonat mutatja, hogy az egyes kövek állandóan forognak. A látvány páratlan, a szakosztályrendezvény résztvevői megnézhatték a tipikus cserhádi tájat, emellett az előző szakmai állomáshely erdőtagjában kialakított lékek is jól megfigyelhetők voltak. (A béri látványosságról bővebben az Erdészeti Lapok 2013. áprilisi számában olvashatunk, Nagy László tollából.)

A harmadik megálló a Buják 30 erdőtagban volt. A javafákra alapozott erdőkezelést Vaspöri Ferenc erdőgazdálkodási osztályvezető mutatta be. A Buják 30 A erdőrészlet kocsánytalan tölgy főfafajjal rendelkezik, átlagos ko-

ra 72 év, szálaló üzemmódban van. Az előző évek gazdálkodási gyakorlatának megfelelően hektáronként átlagosan két lék található benne, az állomány tulajdonképpen egyszintes. Az erdőrészletben a közelítő nyomok, a javafák és a kivágandó fák kijelölése megtörtént. A nyomok számozásra kerültek, így a bennük lévő fatömeg külön vehető számba.

Az erdőtervben lévő fahasználati lehetőség alacsony kivágandó fatömeget ír elő, ennek következtében a területen lévő közelítő nyomok kevesebb mint felét tudták létrehozni, illetve a köztük lévő területrészekben található kijelölt fákat eltávolítani. Az aktualizált erdőterv száralás esetében csak az elmúlt két év növedékét jeleníti meg fahasználati lehetőségként. Czizrok István, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság jelen lévő tisztviselője elmondta, hogy ez egy adatbázis-kezelési probléma, amiről tudnak, és a megoldás is megvan rá. Eszmecsere bontakozott ki az állomány egészségi állapota miatt a

több évtizedes fenntarthatóságára vonatkozóan. Amennyiben az elképzelés nem tud megvalósulni, a fokozatos felújítóképességgel történő kezelésre később vissza lehet térni.

Ezután a bujái Selyem-réten elköltött terepi ebédet követően a hivatalos program lezárult. A szakmai rendezvény értékeléseként elmondható, hogy a folyamatos erdőborítás megvalósítására bükkös és cseres állományokban szép példák vannak.

Tölgyfőfajú állományok esetében egyelőre senki nem birtokolja a „bölcsek követ”, azonban elmondható, hogy az ország számos részén hasonlóan gondolkodó erdészek műhelymunka keretében saját elképzelés szerint dolgoznak. A rendezvény gondolatébresztő lehet, amely a hasonló elkötelezettségű kollégákat munkájuk továbbfolytatására vagy új utak keresésére serkentheti.

Csór Attila

erdészeti igazgató, Bujái Erdészet,
Budapesti Erdőgazdaság Zrt.

Kép: Urbán Pál

ERTI kutatók Balassagyarmaton

Az OEE Balassagyarmati Helyi csoportja 2017. május 3-án tartotta meg szokásos ülését az Ipoly Erdő Zrt. központjában. A konferencián a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet Soproni Állomásának kutatói mutatták be aktuális kutatásaikat.

A konferencia kezdetén Tóth Gábor gazdasági és termelési vezérigazgatóhelyettes köszöntötte a résztvevőket, majd Varga Zoltán, a Kemencei Erdészet vezetője, a Helyi Csoport titkára konferálta fel az előadókat.

A NAIK Erdészeti Tudományos Intézet Soproni Állomásának kutatói három különböző osztályt képviseltek: az Ökológiai, Ökonómiai és Nemesítési osztályt. A rendezvényen négy előadás került bemutatásra, melyek a különböző témakörök aktuális kutatásairól számoltak be.

Először dr. Führer Ernő Új erdészeti klímaosztályozás című előadását hallgathatták meg a jelenlévők. Az elmúlt egy-két évtized kutatási eredményei, de a gyakorlati tapasztalatok is azt mutatják, hogy a klíma igen dinamikusan változó termőhelyi tényező, amit az erdészeti termőhelytipológia alkalmazása során a jövőben messze-menőkig figyelembe kell vennünk.

Ezért az éghajlat jellemzésénél és új erdészeti értelmezésénél nemcsak a fajok elterjedésére, hanem olyan erdészeti aspektusokra is tekintettel kell lennünk, mint például az egyes fajok növekedési vagy vízhasznosítási tulajdonságai. A fatermesztés produkcióbiztosítási (öko-fiziológiai) alapjainak figyelembevételével tehát egy olyan erdészeti szárazsági mutató (Forestry Aridity Index – FAI) bevezetését javasoljuk, amellyel konkrét meteorológiai adatokra építve egzakt módon lehet az erdészeti klímaosztályt meghatározni, és akár egy erdőrészlet vagy egy táj klímajellemzését elvégezni.

Ezt követően dr. Schiberna Endre és Mertl Tamás előadása következett A magán-erdőgazdálkodásról tényszerűen címmel, melyben beszámoltak a magán-erdőgazdálkodással kapcsolatos legújabb kutatási eredményekről, valamint az erdők tulajdoni szerkezetének vizsgálatáról, melynek során egyes régi feltételezéseket sikerült megerősíteniük, másokat cáfolniuk. Kitértek az erdőgazdálkodás minőségi jellemzőire, például a hátralékos erdőfelújítások utóbbi években tapasztalható emelkedésének elemzésére.

A harmadik előadásban dr. Szabó Orsolya egy helyi – a Dejtári Cseme-

tekertben elvégzett – kísérlet eredményeiről számolt be Tápanyag-utánpótlás fűszárú energetikai ültetvényben címmel. A fahamu és szerves trágya ültetvényre (talaj és növényzet) gyakorolt hatásán keresztül a vizsgálat kiterjedt az energetikai célú faültetvények létesítésének technológiai lépéseire, megmaradási eredményességére, a hozamra, tápanyag-ellátottságra, a tápanyag-utánpótlás technológiai lépéseire, valamint a megtérülési számításokra.

Utolsóként Juhász István tartotta meg igen nagy érdeklődést kiváltó előadását a Tűzifasarangok fotometriai felmérése és kiértékelése címmel. A vizsgálat célja, hogy a sarangolt méteres tűzifaválaszték esetén alkalmazott sarangméret (1 m × 1 m × 1,75 m) milyen valós tömör fatérfogatot tartalmaz. Az előadás a fenti kérdés megválaszolásával, illetve a valós fatérfogat befolyásoló tényezők vizsgálatával foglalkozott. Az eredmények rávilágítottak a méteres sarangolt tűzifa-készletelés szisztematikus hibáira, anomáliáira.

Az előadásokat szakmai eszmecsere követte, valamint további együttműködések lehetősége is felmerült ezen a tartalmas és remélhetőleg hagyományt teremtő délutánon.

Dr. Szabó Orsolya

OEE Balassagyarmati HC